

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžso/50/2015
Identifikačné číslo spisu: 8014200136
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2017
Meno a priezvisko: JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:8014200136.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci žalobcov: 1/ B. E. - ARTIMA, so sídlom Centrálna 632/7, 089 01 Svidník, IČO: 46 022 546, 2/ F. F. M., bytom H. XX/X, XX-XXX N., Poľská republika, 3/ S. L. F., bytom M. XX, XX-XXX W., Poľská republika, všetci zast. JUDr. Dušanom Remetom, advokátom, so sídlom Masarykova 2, 080 01 Prešov proti žalovanej: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ulica 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správneho orgánu, na odvolanie žalobcov a žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 20. marca 2015 č.k. 13Scud/4/2014-46, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 20. marca 2015 č.k. 13Scud/4/2014-46 v časti zamietnutia žalôb žalobcu v 1. rade p o t v r d z u j e .

Odvolania žalobcov v 2. rade a 3. rade o d m i e t a .

Žalobcovi v 1. rade náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

V časti zrušenia rozhodnutí žalovanej a vrátenia vecí na ďalšie konanie vo vzťahu k žalobcom v 2. rade a 3. rade rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 20. marca 2015 č.k. 13Scud/4/2014-46 m e n í t a k , že konanie z a s t a v u j e .

Žalobcom v 2. rade a 3. rade náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím č. 46711-3/2013-BA z 03.12.2013 (ďalej na účely rozsudku len „napadnuté rozhodnutie č. 1“ - č.l. 17) žalovaná ako odvolací orgán podľa § 179 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej na účely rozsudku len „zák. č. 461/2003 Z.z.“) v zmysle § 218 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Prešov č. 22835-33/2013-PO z 16.08.2013 vo veci vzniku sociálneho poistenia (ďalej na účely rozsudku len „prvostupňové rozhodnutie“, resp. „prvostupňový orgán“) a administratívne odvolanie žalobcu v 1. rade a žalobcu v 2. rade zamietla.

2. Rozhodnutím č. 53227-2-BA z 09.12.2013 (ďalej na účely rozsudku len „napadnuté rozhodnutie č. 2“ - č.l. 14, napadnuté rozhodnutie č. 1 a napadnuté rozhodnutie č. 2 ďalej na účely rozsudku aj „napadnuté rozhodnutia“) žalovaná ako odvolací orgán podľa § 179 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. v zmysle § 218 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Prešov č. 22835-5/2013-PO z 08.08.2013 vo veci zániku sociálneho poistenia a administratívne odvolanie žalobcu v 1. rade a žalobcu v 3. rade zamietla.

3. Žalovaná s poukazom na ustanovenia § 3 ods. 1 písm. a), § 4 ods. 1, § 7 ods. 1 písm. c), §14 ods. 1 písm. a), § 15 ods. 1 písm. a) ako aj § 19 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. v napadnutých rozhodnutiach konštatovala, že žalobca v 2. rade bol vedený v registri poistencov žalovanej ako zamestnanec žalobcu v 1. rade od 01.03.2013 a žalobca v 3. rade od 01.01.2013 do 31.08.2013. Žalobca je zapísaný v registri zamestnávateľov vedeného prvostupňovým orgánom od 01.02.2011.

4. Ďalej žalovaná vyzdvihla právny vplyv Nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a členov ich rodín, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, ako aj Nariadenia z 21. marca 1972, ktorým sa stanovuje postup pri vykonávaní nariadenia (EHS) č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov a ich rodiny, ktorí sa pohybujú rámci spoločenstva, po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie na napadnuté rozhodnutie.

Následne poukázala na nové koordinačné nariadenia, t.j. Nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej na účely rozsudku len „základné nariadenie“) a vykonávacie nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa vykonáva základné nariadenie (ďalej na účely rozsudku len „vykonávacie nariadenie“), ktoré sa uplatňujú od 01.05.2010.

5. V súvislosti s prejednávanou vecou žalovaná najmä poukázala na čl. 13 základného nariadenia, ktorý ako kolízna norma vymedzuje právny poriadok, ktorému podlieha osoba vykonávajúca činnosti s charakterom práce v dvoch alebo viacerých členských štátoch.

Vo vzťahu k pracovným činnostiam zanedbateľného rozsahu, tieto žalovaná vymedzila ako činnosti, ktoré sa vykonávajú trvalo, avšak z hľadiska času a hospodárnej návratnosti sú nepodstatné.

6. Čo sa týka skutkového stavu, žalovanej bola doručená informácia z poľskej inštitúcie sociálneho zabezpečenia (Zakład Ubezpieczeń Społecznych - ďalej na účely rozsudku len „poľský úrad ZUS“), že v posledných rokoch vznikli firmy v iných členských štátoch, ktoré, hoci sprostredkujú pre poľských samostatne zárobkovo činných osôb zamestnanie, tak sa zrejme chcú vyhýbať plateniu odvodov na sociálne zabezpečenie ZUS z podnikania v Poľskej republike.

V uvedenej súvislosti prvostupňový orgán vykonal v priebehu roku 2013 viaceré kontroly u zamestnávateľa (ďalej na účely rozsudku len „kontroly“, resp. všeobecne „kontrola“) so zameraním na splnenie podmienok pre určenie registrovaného sídla alebo miesta podnikania (viď rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Planzer Luxembourg Sarl sp.zn. C-73/06) ako aj na overenie reálneho výkonu činností zamestnancov zamestnávateľa.

7. Z výsledkov hore uvedenej kontroly aj pre žalovanú vyplýva, že sídlo zamestnávateľa, uvedené vo výpise z obchodného registra, nespĺňa základné kritéria registrovaného sídla spoločnosti, a tiež sa nepodarilo preukázať reálny výkon činnosti žalobcov v 2. a 3. rade ako zamestnancov.

8. V napadnutom rozhodnutí č. 1 žalovaná konštatovala, že kontrolou zameranou na preverenie reálneho výkonu činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky sa nepodarilo preukázať na základe relevantných skutočností, že na žalobcu v 2. rade sa od 01.03.2013 vzťahuje slovenská legislatíva, a preto prvostupňový orgán rovnako ako aj žalovaná rozhodla, že mu povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti od 01.03.2013 podľa slovenskej legislatívy nevzniklo.

9. V napadnutom rozhodnutí č. 2 žalovaná konštatovala, že kontrolou zameranou na preverenie reálneho výkonu činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky sa nepodarilo preukázať na základe relevantných skutočností, že na žalobcu v 3. rade sa od 01.01.2013 vzťahuje slovenská legislatíva, a preto prvostupňový orgán rovnako ako aj žalovaná rozhodla, že mu povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti od 01.01.2013 podľa slovenskej legislatívy nevzniklo.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

A)

10. Proti rozhodnutiam žalovanej podal žalobca v 1. rade na Krajský súd v Prešove žaloby z 27.01.2014 a 11.02.2014.

Najmä brojil proti nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia a porušeniu zásady dvojínštančnosti konania. Ďalej žalobca poukázal na skutočnosť, že rozhodnutie nebolo vydané v zákonnej lehote a bol porušený princíp rovnakého zaobchádzania. Rovnako mal za to, že kontrola vykonaná zo strany správneho orgánu ohľadne skúmania výkonu činnosti zamestnancov žalobcu bola vykonaná nezákonne, nakoľko do kompetencie žalovanej resp. jej pobočky nepatrí kontrola výkonu práce a pracovnoprávných vzťahov.

11. Žalobca v žalobách odkázal na Praktickú príručku - právne predpisy, ktoré sa vzťahujú na zamestnancov v Európskej únii, európskom hospodárskom priestore a vo Švajčiarsku (ďalej na účely rozsudku len „príručka“), podľa ktorej je podľa názoru žalobcu uplatniteľnou legislatívou vo vzťahu k právnemu posúdeniu zamestnancov žalobcu legislatíva Slovenskej republiky, nakoľko sa na jej území nachádza registrované sídlo podnikania.

12. Žalovaná vo svojich vyjadreniach k žalobám žiadala žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Vo svojich argumentoch vychádzala z citácie relevantných ustanovení základného nariadenia ako aj vykonávacieho nariadenia.

B)

13. Uznesením Krajského súdu v Prešove z 15.01.2015 č.k. 13Scud/4/2014-27 krajský súd podľa § 250 ods. 1 zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) pribral do konania zamestnanca žalobcu - F. F. M.. Uznesením Krajského súdu v Prešove z 15.01.2015 č.k. 13Scud/9/2014-27 krajský súd podľa § 250 ods. 1 O.s.p. pribral do konania zamestnanca žalobcu - S. L. F..

14. Na základe návrhu na vstup účastníka do konania vydal Krajský súd v Prešove uznesenie z 02.03.2015 č.k. 13Scud/4/2014-36, ktorým podľa § 92 ods. 1 O.s.p. pripustil vstup F. F. M. do konania na strane žalobcu (žalobca v 2. rade).

Na základe návrhu na vstup účastníka do konania vydal Krajský súd v Prešove uznesenie z 02.03.2015 č.k. 13Scud/9/2014-36, ktorým podľa § 92 ods. 1 O.s.p. pripustil vstup S. L. F. do konania na strane žalobcu (žalobca v 3. rade).

15. Uznesením Krajského súdu v Prešove z 20.03.2015 boli podľa § 112 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 246c ods. 1 O.s.p. veci vedené na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 13Scud/4/2014 a 13Scud/9/2014 spojené s tým, že sa budú spoločne prejednávať pod sp. zn. 13Scud/4/2014.

16. Krajský súd v Prešove ako súd prvého stupňa preskúmal napadnuté rozhodnutia a po vykonanom pojednávaní žaloby žalobcu v 1. rade pri aplikácii § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol, vo vzťahu k žalobcom v 2. a 3. rade napadnuté rozhodnutie č. 1 spolu s prvostupňovým rozhodnutím a napadnuté rozhodnutie č. 2 spolu s prvostupňovým rozhodnutím podľa § 250j ods. písm. c) a d) O.s.p. zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie, konanie o návrhu na prerušenie konania zastavuje, žalobcovi v 1. rade náhradu trov konania nepriznal a žalobcom v 2. a 3. rade ich náhradu priznal.

17. Krajský súd v prvom rade zdôraznil ustanovenia O.s.p, ktoré za žalobcu definujú fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá bola ukrátená na subjektívnych právach. Z ust. § 250 ods. 2 O.s.p. nesporne vyplýva, že fyzická osoba alebo právnická osoba musí tvrdiť (procesne), že bola ukrátená na svojich právach. Ten, kto o sebe tvrdí, že je žalobcom, musí byť súčasne aktívne legitimovaný hmotnoprávne, to znamená, musí ísť o skutočné ukrátenie, a teda musí ísť o aktívne legitimovanú hmotnoprávnu osobu. Žalobca v 1. rade okrem nedodržania zákonnej 60-dňovej lehoty na vydanie napadnutého rozhodnutia, porušenia zásady dvojinštančnosti správneho konania, ktoré nebolo preukázané, netvrdí žiadne porušenie jeho subjektívnych práv. Je síce pravdou, že pri vydávaní rozhodnutia neboli dodržané procesné lehoty, avšak aj podľa názoru krajského súdu toto procesné pochybenie nemá vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, pretože podľa § 250i ods. 3 O.s.p. - pri preskúmaní zákonnosti a postupu správneho orgánu súd prihliadne len na tie vady konania pred správnym orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Zrušením žalobami napadnutých rozhodnutí len z tohto dôvodu by žalobca v 1. rade nedosiahol priaznivejšie rozhodnutie vo veci.

18. Namietané nezákonnosti postupu a rozhodnutí žalovanej, bez uvedenia konkrétnych porušení subjektívnych práv žalobcu v 1. rade, je pre rozhodnutie vo veci irelevantná. Je nesporné, že žalobca v 1. rade ako zamestnávateľ platil povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na tú skutočnosť, že zák. č. 461/2003 Z. z. v ustanovení §145 ods. 1 upravuje, že Sociálna poisťovňa je povinná vrátiť poistné, ktoré bolo zaplatené bez právneho dôvodu fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poistné alebo jej právnenému nástupcovi do 30 dní od a/ zistenia tejto skutočnosti Sociálnou poisťovňou alebo b/doručenia písomnej žiadosti fyzickej alebo právnickej osoby povinnej odvádzať poistné alebo jej právneho nástupcu. Podľa ods. 3 tohto ustanovenia - právo na vrátenie poistného sa premlčí do desiatich rokov od posledného dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom bola platba uvedená v odseku 1 a 2 a zúčtovaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici. Podľa ods. 4 tohto ustanovenia, poistné, ktoré je Sociálna poisťovňa povinná vrátiť, sa použije na zápočet pohľadávky Sociálnej poisťovne voči fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poistné alebo voči jej právnenému nástupcovi. Napadnutými rozhodnutiami vzhľadom na vyššie uvedené nemohlo byť zasiahnuté do majetkovej sféry žalobcu v 1. rade.

19. Z obsahu žalôb je podľa názoru krajského súdu evidentné, že žalobca v 1. rade namieta iné porušenie svojich subjektívnych práv ako účastníka konania alebo porušenie práv zamestnancov.

20. Za nedôvodnú považoval súd námietku žalobcu v 1. rade, že sociálna poisťovňa pobočka a žalovaná ako organizačné zložky sociálnej poisťovne neboli oprávnené vykonať v predmetnej veci kontrolu vo vzťahu k reálnemu výkonu zamestnania zamestnancami žalobu.

21. Ani námietka žalobcu v 1. rade, že bola porušená zásada dvojinštančnosti konania nie je podľa názoru krajského súdu dôvodná, pretože z obsahu predloženého administratívneho spisu je nepochybné, že žalovaná vo veci nerozhodovala na základe iných dôkazov ako tých, ktoré boli zistené pred prvostupňovým správnym orgánom. Konanie pred prvostupňovým orgánom a odvolacie konanie tvoria jeden celok, pričom je notoricky známou skutočnosťou, že prvostupňové a odvolacie konanie tvoria jeden celok. Podľa § 218 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. odvolací orgán preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu. Ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené nedostatky odstráni. Žalovaná pri vydávaní napadnutých rozhodnutí postupovala v súlade s cit. ustanovením a rozhodnutia iba podrobnejšie skutkovo a právne odôvodnila.

22. Vzhľadom na uvedené krajský súd dospel k záveru, že žaloby žalobcu v 1. rade nie sú dôvodné, a pri aplikácii § 250j ods. 1 O.s.p. žaloby zamietol.

23. Vo vzťahu k žalobcom v 2. a 3. rade krajský súd v prvom rade skúmal, či boli žaloby podané včas alebo po uplynutí zákonom stanovenej dvojmesačnej lehoty. Žalobcom v 2. a 3. rade neboli rozhodnutia doručené do vlastných rúk (boli doručené otcovi a manželovi) a podľa krajského súdu neboli teda žalobcom účinne v súlade s § 212 zák. č. 461/2003 Z.z. doručené. Zároveň z podaní právneho zástupcu žalobcov v 2. a 3. rade vyplýva, že sa žalobcovia v 2. a 3. rade domáhali preskúmania zákonnosti napadnutých rozhodnutí, a preto krajský súd považoval za neúčelné a nehospodárne, aby ukladal žalovanej povinnosť rozhodnutia doručovať žalobcom v 2. a 3. rade ktorí sa síce nie zákonom stanoveným spôsobom o obsahu rozhodnutia dozvedeli a vzhľadom na uvedené skutočnosti považoval žaloby žalobcov v 2. a 3. rade za podané včas.

24. Krajský súd mal za to, že záver prvostupňového správneho orgánu, že nebolo preukázané, že žalobcovia v 2. a 3. rade reálne vykonávali činnosť ako zamestnanci na území Slovenskej republiky, preto nemôže podliehať slovenským právnym predpisom podľa článku 13 ods. 3 základného nariadenia, s ktorým sa stotožnila aj žalovaná, za dostatočne preukázaný. Krajský súd mal za to, že napadnuté rozhodnutie vychádzajú z nedostatočne zisteného skutkového stavu, pretože z obsahu spisu ani z odôvodnení rozhodnutí nevyplýva, akým spôsobom bolo preukázané, že žalobcovia v 2. a 3. rade reálne činnosť zamestnancov na území Slovenskej republiky nevykonávali. Správne orgány sa dôsledne nevysporiadali ani s otázkou miesta podnikania žalobcu v 1. rade, pretože právne neodôvodnili, ktoré ustanovenia, akého právneho predpisu zamestnávateľovi zakazujú ukladať pracovné povinnosti telefonicky, riadiť svoju činnosť externe.

25. Podľa krajského súdu z čl. 11 ods. 3 a 13 ods. 1 a 3 základného nariadenia teda jednoznačne vyplýva, že ak ide o súbeh poistení, v ktorých ide o tzv. cezhraničný prvok, je nevyhnutné určiť uplatniteľnú legislatívu, ktorá sa bude vzťahovať na konkrétnu fyzickú osobu zamestnanca v súlade so základným nariadením a vykonávacím nariadením, ktoré koordinujú sociálne zabezpečenie. Záver o tom, že vo vzťahu k žalobcovi v 1. rade ako zamestnávateľovi nebolo preukázané registrované sídlo alebo miesto podnikania, je predčasný, lebo ďalšie skutočnosti vo vzťahu k priestorom v hoteli Rubín, Svidník, ani skutočnosti súvisiace s otázkou kde bola uzatvorená väčšina zmlúv s klientmi, s miestom kde boli vykonávané hlavné finančné funkcie, vrátane bankovníctva, s miestom náboru zamestnancov a podobne podrobnejšie skúmané neboli. Rovnako nebolo v dostatočnom rozsahu vykonané dokazovanie za účelom reálneho výkonu činností žalobcov v 2 a 3. rade ako zamestnancov.

26. Krajský súd mal za to, že doteraz vykonané dokazovanie je s poukazom na ustanovenia § 195 a 196 zák. č. 461/2003 Z.z. však nedostatočné na prijatie objektívneho záveru, že žalobcovia v 2. a 3. rade na území Slovenskej republiky reálne činnosť zamestnanca nevykonávali. Takýto záver je predčasný a zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na posúdenie veci. Navyiac ak na základe takto neúplne a nepresne zisteného skutkového stavu dospeli správne orgány k rozhodnutiam prezentovaným vyššie, sú rozhodnutia pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľné, keďže s poukazom na § 209 ods. 4 zák. č. 461/2003 Z.z. bolo ich povinnosťou uviesť, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola organizačná zložka vedená pri hodnotení dôkazov a pri hodnotení právnych predpisov na základe ktorých rozhodovala.

27. Z uvedených dôvodov krajský súd podľa § 250j ods. 2 písm. c), d) O.s.p. vo vzťahu k žalobcom v 2. a 3. rade zrušil napadnuté rozhodnutia žalovanej v spojení s rozhodnutiami prvostupňového správneho orgánu a vrátil vec žalovanej na ďalšie konanie.

III.

Odvolania žalobcov a žalovanej/stanoviská

A)

28. Vo včas podanom odvolaní z 04.05.2015 (č.l. 55) proti rozsudku krajského súdu žalobca v 1. rade prostredníctvom svojho právneho zástupcu napadol výrok o zamietnutí žalôb žalobcu v 1. rade a voči nepriznaniu trov konania v zmysle § 205 O.s.p. uviedol ako odvolacie dôvody:

- prvostupňový súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam [§ 205 ods. 2 písm. d) O.s.p.] a
- rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.].

29. Žalobcovia v 2. a 3. sa odvolali voči výške im priznaných trov konania.

30. Následne odvolací súd sumarizuje odvolacie dôvody žalobcu v 1. rade:

- postupom žalovanej boli porušené aj subjektívne práva žalobcu v 1. rade, najmä porušenie práva na spravodlivý proces, ktoré zahŕňa aj právo na zákonné administratívne konanie, právo na fungovanie verejnej správy na princípe tzv. dobrej správy, právo na dodržanie základných zásad správneho konania, pričom žalobca namieta aj porušenie svojho subjektívneho práva vlastníť majetok, práva na podnikanie za rovnakých podmienok ako domáce subjekty a právo na dosahovanie zisku vlastnou činnosťou,
- žalobca nesúhlasí s odôvodnením rozhodnutia, že nedošlo k porušeniu princípu dvojinstančnosti konania, žalovaná vo svojom odvolacom rozhodnutí pojednáva o skutočnostiach, ktoré neboli predmetom dokazovania v prvostupňovom konaní a neboli súčasťou zisteného skutkového stavu, predovšetkým argumenty žalovanej súvisiace s nepreukázaním registrovaného miesta podnikania. Týmto postupom bolo žalobcovi odňaté jeho subjektívne právo brániť sa proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy,
- opätovne poukazuje na nezákonnosť vykonanej kontroly, najmä z dôvodu nedostatku kompetencie žalovanej na jej uskutočnenie, ako aj spôsob výkonu kontroly,
- žalobca má za to, že závery žalovanej o absencii reálneho výkonu činnosti zamestnancov žalobcu neobstoja z právneho ani skutkového hľadiska, nakoľko zamestnanci žalobcu pracujú mimo sídla, z preberania a distribúcie letákov má zamestnávateľ vyhotovené fotografické záznamy a vedú sa dochádzkové listy, čo jednoznačne preukazuje reálny výkon činnosti na území Slovenskej republiky, žalobca predložil tzv. reporty - dochádzky jednotlivých zamestnancov do práce,
- ďalej žalobca uviedol, že je registrovaným platcom DPH a pravidelne daňovému úradu podáva súhrnné výkazy a podáva aj daňové priznanie na daň z príjmu, z ktorých vyplýva, že žalobca reálne vykonáva činnosť,
- žalobca namieta, že sa krajský súd nevysporiadal s ďalšími jeho argumentmi ako porušenie princípu rovnakého zaobchádzania, či neprípustnou retroaktivitou,
- závery prijaté konajúcim súdom vo vzťahu k dôvodnosti žalôb žalobcov v 2.a 3. rade ako zamestnancov o nedostatočne zistenom skutkovom stave a nedostatku dôvodov sa bez pochyby týkajú aj žalobcu v 1. rade ako zamestnávateľa.

31. Na základe týchto skutočností žalobca v 1. rade navrhol, aby odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu v zamietajúcej časti zmenil tak, že žalobám žalobcu v 1. rade a prisúdi každému zo žalobcov náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania.

32. Vo včas podanom odvolaní z 28.04.2015 (č.l. 58) napadla rozsudok krajského súdu žalovaná, a to vo vzťahu k žalobám žalobcu v 2. a 3. rade z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.].

33. Následne odvolací súd sumarizuje odvolacie dôvody žalovanej:

- napadnuté rozhodnutia boli podľa žalovanej vydané na základe dostatočne zisteného skutkového stavu veci a po zhodnotení všetkých relevantných dôkazov, výrok je dostatočne určitý a preukázaný, pred vydaním napadnutých aj prvostupňových rozhodnutí bola vykonaná kontrola na preverenie reálneho výkonu činnosti zamestnancov žalobcu v 1. rade na území Slovenskej republiky, pričom bolo zistené, že kancelária ani prevádzka zamestnávateľa sa na adrese uvedenej v živnostenskom registri nenachádzala,
- žalovaná zastáva názor, že aj za predpokladu, že by zamestnanci vykonávali činnosť mimo registrovaného sídla žalobcu v 1. rade je nevyhnutné, aby boli splnené určité podmienky, v rámci

skúmania relevantných skutočností je potrebné preukázať miesto, kde má podnik registrované sídlo a správu, dĺžku obdobia od zriadenia podniku v členskom štáte, sídlo, ktoré určuje politiku spoločnosti a pod.,

- žalovaná zdôraznila, že pri posudzovaní splnenia základných kritérií registrovaného sídla žalovaná nepostupuje podľa slovenskej legislatívy, ale je povinná postupovať v súlade so záväznými nariadeniami EÚ a z praktickej príručky, rovnako vychádzala z termínov, na základe ktorých je možné určiť registrované sídlo alebo miesto podnikania zamestnávateľa, ktoré vypracoval Súdny dvor na základe prípadu Planzer Luxembourg Sarl sp.zn. C-73/06,

- hoci boli žalobcovia v 2. a 3. rade vyradení zo systému sociálneho poistenia v Slovenskej republike, stále podliehajú poľskej legislatíve, a preto nie je možné hovoriť o ich diskriminácii,

- pri vydávaní napadnutých rozhodnutí žalovaná hodnotila všetky dôkazy samostatne a následne vo vzájomnej súvislosti a postupovala v súlade s nariadeniami EÚ,

- žalovaná sa nestotožnila s výkladom ustanovenia § 92 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. vykonaným krajským súdom a má za to, že toto ustanovenie nie je možné použiť v správnom súdnom konaní, vstúpenie žalobcov v 2. a 3. rade do konania na strane žalobcov má slúžiť len ako prostriedok na odstránenie nedostatku vecnej legitímácie, ak sa žalobcovia v 2. a 3. rade cítili byť dotknutí na svojich právach vydaním napadnutých rozhodnutí žalovanej, boli oprávnení podať žalobu, čo neurobili.

34. Žalovaná navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu v napadnutej časti zmenil tak, že žaloby žalobcov v 2. a 3. rade zamietla, resp. ak nemali byť pripustené do konania, konanie v tejto časti zastavil.

B)

35. Z vyjadrenia žalovanej (č.l. 64) z 26.05.2015 vyplýva, že žalobcovia v odvolaní neuviedli také námietky ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie napadnutých rozhodnutí. Žalovaná sa naďalej pridržiava svojho písomného vyjadrenia, v ktorom zaujala stanovisko ku každej námietke žalobcu v 1. rade obsiahnutej v žalobe.

36. Ďalej žalovaná vo vyjadrení uviedla nasledovné:

- žalovaná nerozhoduje o odvodovej povinnosti žalobcu v 1. rade, ale o zániku sociálneho poistenia jeho zamestnancov podľa slovenskej legislatívy, čo má za následok, že za týchto zamestnancov nebol povinný platiť poistné, žalobca v 1. rade tým však nie je dotknutý na majetkových právach, žalovaná žalobcovi v 1. rade nebráni využívať právo na podnikanie a dosahovanie zisku,

- žalovaná má za to, že na preukázanie reálneho výkonu činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky nepostačuje len formálnym spôsobom deklarovať podnikanie,

- ako inštitúcia zodpovedná za uplatňovanie koordinačných nariadení je toho názoru, že pri posudzovaní žiadosti je povinná preskúmať aj charakter činnosti danej spoločnosti,

- žalovaná neargumentuje tým, že je oprávnená vstupovať do pracovnoprávných vzťahov, ale poukazuje na skutočnosť, že je oprávnená kontrolovať splnenie podmienok na určenie uplatniteľnej legislatívy v súlade s koordinačnými nariadeniami, ktoré upravujú oblasť sociálneho zabezpečenia,

- žalovaná má za to, že dôkazné bremeno leží nielen na žalovanej, ale aj na žalobcoch a túto povinnosť, ktorá im vyplýva z čl. 3 ods. 2 vykonávacieho nariadenia si riadne nespĺnili,

- pri vydaní napadnutých rozhodnutí žalovaná hodnotila všetky dôkazy samostatne a následne všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti a postupovala v súlade s nariadením EÚ.

37. Záverom žalovaná požiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu v časti týkajúcej sa žalobcu v 1. rade potvrdil rozsudok a v časti týkajúcej sa žalobcu v 2. a 3. rade zmenil tak, že žalobu zamietne.

38. Vo vyjadrení žalobcov (č.l. 81) z 12.06.2015 označili žalobcovia odvolanie žalovanej za nedôvodné, žalobcovia sa stotožnili s právnym názorom prvostupňového súdu a opätovne odkázali na samotnú žalobu, v zmysle ktorej vykonanie predmetných kontrol u žalobcu v 1. rade vzhľadom na povahu činnosti jeho zamestnancom v žiadnom prípade pre zistenie skutkového stavu náležitým a objektívnym spôsobom nepostačuje.

39. Ďalej žalobcovia vo vyjadrení uviedli nasledovné:

- záver žalovanej o tom, že zamestnanci žalobcu v 1. rade nevykonávajú činnosť na území Slovenskej republiky neobstojí pre nedostatočné zistenie skutkového stavu, nakoľko rozhodnutie správneho orgánu musí bezpodmienečne vychádzať z náležite zisteného skutkového stavu,
- žalobcovia nesúhlasia s tým, že rozhodnutie týkajúce sa zániku sociálneho poistenia sa nedoručuje do vlastných rúk.
- žalobcovia sa nestotožnili s argumentáciou žalovanej o tom, že § 92 ods. 1 O.s.p. nemožno použiť v prebiehajúcim konaní vo veci správneho súdnictva.

40. Záverom žalobcovia navrhli, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu v časti, ktorá je napadnutá odvolaním žalovanej podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

IV.

Prejudiciálne konanie

41. Z dôvodu podania prejudiciálnej otázky týkajúcej sa výkladu dotknutých ustanovení práva Európskej únie Súdnemu dvoru bolo konanie vedené na Najvyššom súde Slovenskej republiky uznesením z 28.06.2016 sp. zn. 1Sžso/50/2015 prerušené.

42. Súdny dvor prejudiciálnu otázku akceptoval a svoju odpoveď prostredníctvom rozsudku sp.zn. C-89/16 z 13.07.2017 zaslal konajúcemu senátu Najvyššieho súdu v nasledujúcom znení:

„Článok 13 ods. 3 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia, zmeneného a doplneného nariadením (EÚ) Európskeho parlamentu a Rady č. 465/2012 z 22. mája 2012, sa má vykladať v tom zmysle, že s cieľom určiť vnútroštátnu právnu úpravu uplatňujúcu sa v zmysle tohto ustanovenia na osobu, akou je žalobca vo veci samej, ktorý je zvyčajne zamestnancom v jednom členskom štáte a samostatne zárobkovo činnou osobou v druhom členskom štáte, je potrebné zohľadniť požiadavky uvedené v článku 14 ods. 5b a článku 16 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004, zmeneného a doplneného nariadením č. 465/2012.“

V.

Právne názory odvolacieho súdu

43. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) v intenciách rozsudku sp.zn. C-89/16 Súdneho dvora a v medziach čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii a čl. 267 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie vyhodnotil listinné dôkazy obsiahnuté v súdnom ako aj v priloženom administratívnom spise, preskúmal rozsudok krajského postupom podľa zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok s prihliadnutím na ustanovenie § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní, a po verejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k nižšie odôvodnenému záveru, že odvolanie žalobcu v 1. rade nie je dôvodné, a preto výrok rozsudku krajského súdu o zamietnutí žalôb žalobcu v 1. rade postupom podľa § 219 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. potvrdil. Zároveň dospel k záveru, že odvolanie žalovanej vo vzťahu k žalobcom v 2. a 3. rade je dôvodné, a preto postupom podľa § 220 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. rozsudok krajského súdu zmenil tak, že konanie v tejto časti zastavil.

44. Na prvom mieste Najvyšší súd zdôrazňuje, že zákonodarca výkon správneho súdnictva (najmä čl. 46 a čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) založil iba na návrhovej slobode účastníka (v preskúmvanej veci žalobcu), t.j. zodpovednosti za obranu svojich práv (vigilantibus leges sunt scriptae) v medziach čl. 13 Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd, vybrať si podľa Občianskeho súdneho poriadku z prostriedkov ochrany ten najvhodnejší proti rozhodnutiu či postupu správneho orgánu.

45. V takto vymedzenom rámci prieskumu a po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu Najvyšší súd zdôrazňuje, že podstatou odvolaní proti rozsudku krajského súdu ako aj žaloby, ktorou sa žalobca v 1. rade domáha preskúmania napadnutého rozhodnutia, je skutková otázka, či na základe podkladov získaných žalovanou počas vykonaných kontrol zamestnávania zahraničných pracovníkov na území Slovenskej republiky boli dostatočne preukázané skutočnosti opodstatnene nasvedčujúce záveru, že zamestnancom žalobcu v 1. rade príslušné poistenia v zmysle zák. č. 461/2003 Z.z. zanikli, resp. nevznikli.

46. V prejednávanom prípade je však potrebné sa v prvom rade vysporiadať s otázkou, či vydaním napadnutého rozhodnutia došlo k porušeniu subjektívnych práv žalobcu v 1. rade a či je žalobca v 1. rade aktívne procesne legitimovaný na podanie žaloby na preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovanej týkajúce sa zániku resp. nevzniku príslušných poistení jeho zamestnancov podľa slovenskej legislatívy. Týmito otázkami sa správne zaoberal aj krajský súd.

47. Po preverení podmienok konania v súvislosti s hore položenou otázkou Najvyšší súd vopred avizuje, že po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov týkajúcich sa porušenia subjektívnych práv žalobcu v 1. rade spolu so správnu citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku o zamietnutí žaloby žalobcu v 1. rade.

48. Na prvom mieste musí Najvyšší súd zdôrazniť, že žalobca v 1. rade svoje odvolanie oprel o odvolacie dôvody týkajúce sa neúplne zisteného skutkového stavu a nesprávneho právneho posúdenia, avšak vo vzťahu k porušeným subjektívnym právam svojho zamestnanca. Námietky o nezákonnosti kontroly vykonanej žalovanou, porušení princípu rovnakého zaobchádzania, nepreukázaní registrovaného miesta podnikania, či absencii reálneho výkonu činnosti zamestnancami nie sú preto vo vzťahu k porušeniu subjektívnych práv žalobcu relevantné, a to z nasledovných dôvodov.

49. Podľa § 247 ods. 1 O.s.p. aktívne legitimovanou na podanie žaloby na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia. Žiaden subjekt, okrem zákonných výnimiek, ktoré v tomto súdnom prieskume nie sú naplnené, nie je aktívne legitimovaný na podanie takej žaloby v prospech ochrany subjektívnych práv inej osoby. So zreteľom na ustanovenie § 247 ods. 1 O.s.p. je nutné považovať za podstatnú náležitosť žaloby aj konkrétne tvrdenie žalobcu o tom, že bol ukrátený na svojich právach nezákonným rozhodnutím správneho orgánu, pričom musí ísť o jeho subjektívne práva vyplývajúce z právneho predpisu. Len tak môže byť posúdená otázka aktívnej legitimácie žalobcu.

50. Ako už Najvyšší súd zdôraznil v predchádzajúcich rozhodnutiach (sp.zn. 9Sžso/117/2015, 9Sžso/166/2015) žalobu podľa § 247 a nasl. O.s.p. môže podať len ten, kto bol správnym rozhodnutím ukrátený na svojich právach a nielen na svojom záujme. V správnom súdnictve pri rozhodovaní o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov súd poskytuje ochranu iba subjektívnym žalobcovým právam.

51. Žalobca v 1. rade v odvolaní tvrdil, že boli porušené jeho subjektívne práva, a to právo na spravodlivý proces, zahŕňajúce právo na zákonné administratívne konanie, právo na fungovanie verejnej správy na princípe tzv. dobrej správy, právo na dodržanie základných zásad správneho konania, ako aj právo vlastníť majetok, právo na podnikanie za rovnakých podmienok ako domáce subjekty a právo na dosahovanie zisku vlastnou činnosťou nie sú dostatočným dôvodom na vyslovenie záveru o nesprávnosti rozhodnutia krajského súdu či nezákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, ak nie sú podložené konkrétnymi zásahmi. Nestačí porušenie tvrdiť, je nutné ho aj preukázať. Žalobca v 1. rade žiadnym spôsobom nepreukázal, akým spôsob napadnuté rozhodnutia o zániku povinného poistenia zamestnancov zasahujú do práva vlastníť majetok či práva na dosahovanie zisku žalobcu ako

zamestnávateľa. Odvolací súd súhlasí so záverom krajského súdu, že takéto dôsledky pre žalobcu v 1. rade napadnuté a prvostupňové rozhodnutia nemôžu mať. Žalobcovi v 1. rade nebola napadnutými rozhodnutiami zakázaná podnikateľská činnosť, ani právo zamestnávať zamestnancov, a to či už občanov Poľskej republiky alebo Slovenskej republiky. Ani tieto odvolacie námietky preto nemožno považovať za dôvodné.

52. Odvolaciemu súdu je z obsahu žaloby zrejmé, že žalobca v 1. rade nenamietal porušenie svojich subjektívnych práv, ale porušenie práv zamestnancov. S ohľadom na vyššie uvedené musí odvolací súd konštatovať správnosť záveru o tom, že žalobca v 1. rade nebol procesne aktívne legitimovanou osobou v zmysle § 247 O.s.p.

53. Vo vzťahu k aktívnej legitimácii žalobcu v 1. rade si odvolací súd dovoľí odkázať na rozsudok Najvyššieho súdu v obdobnej právnej veci z 26.07.2017 sp. zn. 9Sžso/166/2015, od ktorého záverov nevidí odvolací súd dôvod sa odchýliť:

„Rovnako za správne považoval odvolací súd závery krajského súdu o tom, že žalobca nebol aktívne hmotnoprávne legitimovanou osobou. Pokiaľ žalobu žalobcu v 1. rade zamietol, rozhodol správne, pretože žalobca v 1. rade nielenže nenamietal porušenie svojich subjektívnych práv (namietal porušenie práv žalobcov v 2. až v 4. rade - zamestnancov), ale rozhodnutiami Sociálnej poisťovne nebolo zasiahnuté do majetkovej sféry žalobcu v 1. rade. V prípade bezdôvodného odvedenia poistného, by bolo poistné zamestnávateľovi v zmysle § 145 zákona o sociálnom poistení vrátené. Ani odvolací súd žiadny zásah do majetkovej sféry žalobcu v 1. rade nezistil. Prichádzal do úvahy len zásah do majetkovej sféry žalobcov v 2. až v 4. rade - zamestnancov.“

Odvolací súd nepovažoval odvolanie žalobcu v 1. rade za dôvodné, a preto v zmysle § 250ja ods. 3 veta druhá v spojení s § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil rozhodnutie krajského súdu v časti o zamietnutí žaloby žalobcu v 1. rade.

54. Pokiaľ ide o odvolania žalobcov v 2. a 3. rade proti trovám konania, Najvyšší súd ako súd odvolací, dospel k záveru, že ich odvolania je potrebné odmietnuť.

55. Z obsahu predloženého spisového materiálu je zrejmé, že žaloby boli podané len žalobcom a nie zamestnancami. Aj keď žalobca argumentoval, že žaloby boli podané len žalobcom z hľadiska hospodárnosti a rýchlosti, nič to nemení na procesnom postavení zamestnancov ako pribratých účastníkov v konaní. Pribratím účastníkov do konania však nie je možné odstrániť nedostatok aktívnej legitimácie žalobcu. Žalobcovia v 2. a 3. rade, aj keď ich krajský súd za žalobcov označil, žaloby nikdy nepodali. Do konania boli pribratí uznesením krajského súdu, a preto je potrebné na nich ako na pribratých účastníkov nahliadať. Len z dôvodu zachovania kontinuity a prehľadnosti rozhodnutia sa odvolací súd rozhodol nemeniť ich označenie na pribratých účastníkov, čo však nemení ich procesné postavenie v konaní.

Keďže piata časť Občianskeho súdneho poriadku obsahuje osobitnú úpravu pribratia ďalších účastníkov do konania, ustanovenie § 92 ods. 1 O.s.p. nie je na správne súdnictvo aplikovateľné. Vplyv na postavenie takého účastníka v konaní nemá ani nesprávny postup krajského súdu, ktorý najprv do konania pribral zamestnancov žalobcu v 1. rade podľa § 250 ods. 1 O.s.p. a následne pribral tých istých zamestnancov do konania ako žalobcov podľa § 92 ods. 1 O.s.p.

Podľa § 250 ods. 1 O.s.p. sú účastníkmi konania žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Podľa § 218 ods. 1 písm. b) O.s.p. v cit. znení odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré

b) bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený;

56. Pribratie účastníka podľa § 250 ods. 1 O.s.p. znamená, že iba v prípade zrušenia napadnutého rozhodnutia a následnom preukázaní spojitosti medzi zrušením napadnutého rozhodnutia a ujme v jeho subjektívnych právach, resp. povinnostiach sa takáto osoba pribratá do konania stáva aktívne legitimovaným nositeľom procesných práv vrátane práva spochybniť zákonnosť rozsudku krajského

súdu.

Nakoľko majú žalobcovia v 2. a 3. rade len postavenie pribratých účastníkov konania a nie žalobcov, nie sú osobami oprávnenými na podanie odvolania, a preto musel odvolací súd v zmysle § 218 ods. 1 písm. b) v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. odvolanie zamestnancov ako neprípustné odmietnuť a bližšie sa ním nezaoberať.

Podľa § 103 O. s. p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 veta prvá O. s. p., ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

57. Krajský súd mal ako vyplýva z rozhodnutia za preukázané, že napadnuté rozhodnutia neboli doručené priamo adresátom - žalobcom v 2.a 3. rade, ale prevzali ich iné osoby. Krajský súd opätovne neukladal žalovanej doručovať tieto rozhodnutia žalobcom v 2. a 3 rade, ale považoval ich za podané v zákonom stanovenej lehote a na ich základe rozhodnutia žalovanej v spojení s prvostupňovými rozhodnutiami správneho orgánu zrušil a vrátil vec žalovanej na ďalšie konanie a rozhodnutie.

58. Odvolací súd sa nestotožnil s týmto právnym posúdením veci vo vzťahu k žalobcom v 2. a 3. rade. Žalobcovia v 2. a 3. rade netvrdili, že by im rozhodnutia žalovanej vôbec neboli doručené (nežiadali ani, aby súd nariadil ich doručenie), resp. nespochybňovali, že by o ňom dovedy nemali vedomosť.

59. Ako už bolo uvedené vyššie, z celého predloženého spisového materiálu nevyplýva, že by žalobcovia v 2. a 3. rade podali žalobu, či už sami alebo prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Aj napriek tomu, že krajský súd ich označoval ako žalobcov v 2. a 3. rade, ide stále o pribratých účastníkov a kladné rozhodnutie krajského súdu o ich návrhu na vstup do konania na strane žalobcov podľa § 92 ods. 1 O.s.p., bezpochyby nenahrádza absenciu ich aktivity na podanie žaloby.

60. Pokiaľ krajský súd preskúmaval napadnuté rozhodnutia aj vo vzťahu k F. F. M. a S. L. F., ktoré žaloby na preskúmanie rozhodnutí žalovanej ani nepodali, táto okolnosť predstavuje neodstrániteľnú prekážku konania, na ktorú je potrebné prihliadať v každom štádiu konania.

Vzhľadom na to, že žaloby o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí neboli týmito zamestnancami podané, nemal odvolací súd inú možnosť, ako rozsudok krajského súdu v časti týkajúcej sa zrušenia rozhodnutí žalovanej a vrátenia vecí na ďalšie konanie zmeniť a konanie zastaviť.

61. K námietke žalobcu v 1. rade týkajúcej sa arbitrárnosti rozhodnutia odvolací súd poukazuje na to, že krajský súd sa v odôvodnení zaoberal pre prejednávajúcu vec relevantnými právnymi otázkami, a to najmä aktívnou procesnou legitimáciou žalobcu, a preto nemožno rozhodnutie, v ktorom krajský súd nedal odpoveď na všetky žalobcom nastolené otázky za arbitrárne a nedostatočne odôvodnené.

V tejto súvislosti Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecných súdov nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť tento právny názor svojím vlastným (II. ÚS 134/09, I. ÚS 417/08, III. ÚS 465/2016).

62. Záverom považuje odvolací súd za potrebné sa zmieniť o namietanej povinnosti doručovať napadnuté rozhodnutia žalobcom do vlastných rúk. Odvolací súd sa stotožňuje s tvrdením žalovanej, že v prípade rozhodnutí o zániku, resp. nevzniku sociálneho poistenia zamestnancov žalobcu v 1. rade nie je doručovanie do vlastných rúk povinné.

Podľa § 212 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z. z. v znení relevantnom pre prejednávajúcu vec rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia do vlastných rúk alebo poštou ako doporučená zásielka s doručenkou a poznámkou „do vlastných rúk“. Do vlastných rúk sa doručujú rozhodnutia

- a) o nepriznaní dávky, odňatí dávky, znížení dávky alebo o zastavení výplaty dávky,
- b) o uložení povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy na dávke,
- c) o poistnom, o príspevku na starobné dôchodkové sporenie,¹⁾ o uložení pokuty a penále,
- d) o prerušení konania,
- e) o zastavení konania.

Podľa § 178 ods. 1 O.s.p. v cit. znení do pôsobnosti pobočky patrí

- a) rozhodovať v prvom stupni
 1. o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, ...
 8. o poistnom a o príspevku na starobné dôchodkové sporenie,
 9. o uložení pokuty a penále,...

63. Z citovaných ustanovení zák. č. 461/2003 Z.z. je zrejmé, že zákon rozlišuje v rámci vecnej pôsobnosti pobočky pojmy rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, čo bolo aj predmetom prvostupňových a aj napadnutých rozhodnutí a ďalej rozhodovanie o poistnom a o príspevku na starobné dôchodkové poistenie a rozhodovanie o uložení pokuty a penále.

Ustanovenie o doručovaní do vlastných rúk však pojednáva len o doručovaní rozhodnutia o poistnom (napr. určenie jeho výšky) do vlastných rúk a nie o rozhodnutí o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia. Porovnaním týchto ustanovení je nutné uzavrieť, že ak by bolo povinnosťou prvostupňového orgánu a žalovanej doručovať aj rozhodnutie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia do vlastných rúk, musela by byť táto povinnosť v zákone priamo zakotvená. Vo svetle uvedeného považuje odvolací súd preukázateľné doručenie rozhodnutia doporučené za účinné.

VI.

64. Pre úplnosť považuje Najvyšší súd za potrebné uviesť, že odvolanie žalobcu v 1. rade neobsahuje žiadne nové skutočnosti, právne významné pre uvedené konanie, s ktorými by sa krajský súd v rámci svojho konania nezaoberal. Argumenty a námietky uvedené v žalobách o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu preukazujúce dôvodnosť zrušenia napadnutého rozhodnutia a tie uplatnené v odvolaní, sú obsahovo totožné. Odvolacie námietky žalobcu v 1. rade preto nie sú spôsobilé privodiť zmenu rozhodnutia krajského súdu, nakoľko sa krajský súd dostatočným spôsobom vysporiadal s argumentmi žalobcu v 1. rade a na základe dostatočne zisteného skutkového stavu a správneho právneho posúdenia dospel k záveru o potrebe zamietnutia žalôb. Odvolací súd sa stotožňuje so závermi zistenými v súdnom konaní o tom, že žalobcove subjektívne práva neboli správnym rozhodnutím priamo dotknuté a jeho námietky dôvodné.

65. Zároveň odvolací súd uvádza, že odvolanie žalovanej považuje vo vzťahu k žalobcom v 2. a 3. rade (nesprávne označených za žalobcov) za dôvodné, a to v časti týkajúcej sa nesprávneho procesného postavenia v konaní a skutočnosti, že nepodali žaloby. Nakoľko dospel odvolací súd k záveru o potrebe zmeny rozhodnutia krajského súdu vo vzťahu k žalobcom v 2. a 3. rade, nebol dôvod sa zaoberať ďalšími v odvolaní uvedenými argumentmi a námietkami.

66. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalobcu a stanoviska žalovanej ako aj s prihliadnutím na závery vyššie uvedené a citovanú judikatúru (sp. zn. 9Sžso/117/2015, 9Sžso/166/2015) od ktorej záverov nie je v prejednávanej veci dôvod sa odchyliť, s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 1 a 220 O.s.p. s oznámením termínu vyhlásenia rozsudku postupom podľa §156 ods. 1 a 3 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

67. Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 3 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni

súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 O.s.p. (úprava povinnosti zaplatiť poisťné je spojená s verejnoprávnymi vzťahmi), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávanie nariadiť.

68. O trovách odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250k ods. 1 a § 246c ods. 1 O.s.p., podľa ktorého iba úspešný žalobca má právo na náhradu trov tohto konania, čo v tomto súdnom prieskume nenastalo, a preto odvolací súd žalobcovi v 1. rade právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

69. V súvislosti so zmenou rozsudku krajského súdu vo vzťahu k žalobcom v 2. a v 3. rade zmenil odvolací súd aj výrok o trovách konania tak, že týmto žalobcom právo na náhradu trov prvostupňového konania nepriznal, pretože neboli v prvostupňovom konaní úspešní. Rovnako odvolací súd nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko ani v tomto konaní žalobcovia v 2. a v 3. rade úspešní neboli.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).